

BANKA KREDİ SENDİKASYONLARINDA KREDİ VERENLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERDE İTİBAR RİSKİ*

Av. Melih İbrahim BERZEK**

Öz

Tüm ticarî faaliyetler kişilerin iktisadî girişimlerinden oluşur. Bu girişimlerin bazısı için emek bazısı için de finansman gerekmektedir. Ancak, birçok zaman o iş için lazım gelen finansmandan daha fazlası gerekir. İhtiyaç duyulan bu finansmanın sağlanmasının yollarından birisi kredidir. Bir terim olarak kredinin birçok tanımı yapılmıştır. Kredi, bir kişi tarafından bir başka kişiye teminat karşılığında yahut teminatsız verilen para, teminat veya kefalet şeklinde tanınan imkân yahut limittir. İhtiyaç duyulan krediler kredi kurumları tarafından temin edilirler. Kredi kurumları denilince de akla ilk olarak bankalar gelmektedir. Bankaların verdikleri krediler çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir; örneğin, nakdî-gayri nakdî, teminatlı-teminatsız, birlikte-münferiden.

Uygulamada bankaların kimi zaman kredi sendikasyonu oluşturarak birlikte kredi verdikleri görülmektedir. Anılan sebeple de bu kredilere sendikasyon kredileri denmektedir.

Bankaların bu yönde hareket etmelerinin birden çok sebebi olabilir; ancak genellikle sebep, talep olunan kredilerin ek bir bankanın kredi talebinde bulunan kişiye veremeyeceği yahut vermek istemediği düzeyde olmasıdır. Ancak bazen bankalar bu tür sözleşmeleri ticarî itibarlarını artırmak için de yaparlar.

Kredi veren bankaların söz konusu ticarî itibarları kredi sendikasyonunun devamı süresince sadece kendi işlem ve fiilleri ile değil, kendisine karşı üçüncü kişi konumunda olan diğer kredi verenlerin kredi sözleşmesini ifası bağlamında etkilenebilecektir. Bu husus kredi veren bankaların maruz kalabileceği bir itibar riskidir.

Anahtar Kelimeler: *Kredi, Kredi Sendikasyonu, İtibar, İtibar Riski, Adi Ortaklık, Mütessesil Sorumluluk, Vekâletsiz İşgörme*

---

* Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 07.02.2023 - Kabul Edildiği Tarih: 14.02.2023

** İstanbul Barosu, melihberzek@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9710-9840.

Reputational Risk Between Participants of Loan Syndications

Abstract

All commercial activities consist of economic enterprises of individuals. Some of these enterprises require labour and some require financing. However, sometimes more funds are required for a business venture. One of the ways of providing these funds for financing the venture is taking a credit. There are many definitions of credit as a term. A credit is a facility or limit granted by one person to another person in the form of money, collateral or surety, with or without collateral. Credits are provided by credit institutions. When it comes to credit institutions, banks come to mind first. Credits given by banks can be classified in various ways; for example, cash-non-cash, collateralised-uncollateralised, jointly-several.

In practice, it is observed that banks sometimes give loans together by forming loan syndications. For the aforementioned reason, these loans are called syndicated loans.

There may be more than one reason for banks to act in this way; however, generally, the reason is that sometimes the amount of a requested loan exceeds the banks' required capital limit or the approached bank does not want to grant the loan by itself. However, sometimes banks also enter into such agreements to enhance their commercial reputation.

During the continuation of the loan syndication, the commercial reputation of the creditor banks may be affected not only by their own transactions and actions, but also by the performance of the loan agreement by other creditors who are third parties against them. This is a reputational risk to which creditor banks may be exposed.

Keywords: *Loan, Loan Syndication, Reputation, Reputational Risk, Partnership, Joint Liability, Several Liability, Unauthorized Administration*

GİRİŞ

Basel Banka Denetim Komitesi'nin 2009 tarihli raporuna göre itibar riski, bir bankanın hakkındaki müşterileri, çalışanları, pay sahipleri ve piyasa analistleri nezdinde doğmuş olumsuz algıdan kaynaklanan ve bankanın mevcut, müstakbel ve muhtemel işlerini olumsuz etkileyebilecek risk olarak tanımlanabilir¹. Tanımı bu şekilde olmakla beraber Türk hukukunda bir güven kurumu olarak kabul edilen bankaların bilanço dışı değerleri olan itibarlarının maruz kaldığı riski ve riskin gerçekleşmesi sebebiyle doğan zararı tespit etmek son derece zordur.

---

¹ <https://www.bis.org/publ/bcbs157.pdf>, s. 19

İşbu makalede itibar riski, sınırlı bir biçimde kredi sendikasyonlarında yer alan bankalar bakımından incelenmiştir.

I. Sendikasyonun Hukukî Niteliği

Bankalar, kredi sınırlarını aşan yahut aşmasa dahi tek başlarına vermek istemedikleri miktardaki kredi talepleri karşısında istenilen tutardaki krediyi talepte bulunan kişiye verebilmek için diğer bankaların da kendisiyle birlikte kredi vermesini önerebilirler. İlk bankanın talebine olumlu cevap veren bankalar tek bir kredi veren tarafı oluşturmalarına rağmen her biri borcun kendi taahhüt ettikleri kısmından borç alana karşı sorumlu olmayı yeğlerler. Bu durum, kredi sendikasyonun akdedeceği kredi sözleşmesinden her bir kredi verenin taahhüt ettiği oranda kısmî sorumlu olacağı anlamına gelmektedir. Bu durum kredi sendikasyonun hukukî niteliğinin ne olduğu sorusunu gündeme getirecektir.

Bir sözleşme ile kurulan kredi sendikasyonunun hukukî niteliğinin tespiti diğer sözleşmelerde olduğu gibi yorumu gerektirir. Sözleşmenin yorumu, sözleşmenin anlamını tespit için yapılır ve yapılan yorum neticesinde sözleşmenin ilk bakıştaki anlamı ile varılan anlamı arasında bir fark ortaya çıkabilir². Sözleşmenin içeriği yorum yoluyla tespit edildikten sonra sözleşme nitelendirilerek kanun tarafından düzenlenmiş olan sözleşme tiplerinden hangisine dahil olduğu tespit edilecektir³.

Her ne kadar her somut olayda bir kredi sendikasyonunu oluşturan sözleşmenin yorumu ve sonrasında hangi sözleşme tipine dahil olduğunu bakılması gerekse de Türk öğretisinde kredi sendikasyonlarının adi ortaklık olduğu kabul edilmektedir⁴. Ancak kredi sendikasyonu, bir adi ortaklık olarak, kredi sözleşmesi ile üstlendiği kredi verme borcundan doğan sorumluluk türünü kredi alan ile müteselsil veya kısmî olarak kararlaştırabilir.

II.Uygulamada Kredi Sendikasyonunun Farklı Görünümleri

Anılan hukukî yapının kredi verme borcunu ifasının uygulamada farklı şekillerde gerçekleştiği görülmektedir. Öğretide sendikasyon kredisi, gerçek olan ve gerçek olmayan ile iç konsorsiyum ve dış konsorsiyum olarak sınıflandırılmaktadır. Gerçek sendikasyon kredisi sözleşmelerinde kredi

² AKYOL, Şener: Sözleşmenin Yorumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 17

³ SARIKAYA, Murat: Sözleşmenin Yorumu, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019, s. 19

⁴ ÇAMOĞLU, Ersin/POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 45; ŞİT, Başak: Kredi Düzeni Açısından Sendikasyon Kredileri, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 27, Sayı: 2, 2011, s. 159; BARLAS, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, s. 274, 279; Aksoy, s. 17

veren tarafta bir kişi bulunmakta, ancak aynı kredi veren mezkûr krediyi bir (iç) adi ortaklık olarak vermektedir⁵. Gerçek olmayan sendikasyon kredisi sözleşmelerinde ise kredi veren sayısı kadar kredi sözleşmesi vardır⁶. İç konsorsiyum ve dış konsorsiyum ayrımı ise kredi alanın kredi verenlerle ilişkisi bakımından yapılan bir ayrımdır. Buna göre, eğer kredi alan tek bir kredi veren ile muhatap ise ve o kredi veren diğer kredi verenlerin dolaylı temsilci vekili olarak hareket ediyorsa iç konsorsiyumdan, eğer kredi verenler tek bir temsilci tarafından doğrudan temsil ediliyorsa dış konsorsiyumdan bahsedilir⁷.

III. İtibar Riski

Bir işletmenin itibarı, faaliyet gösterdiği sahada faaliyetlerinin devamı esnasında gelişerek şekillenir veya kaybedilir⁸. Bu şekilde oluşan itibar, işletmenin kamuya sunmakta olduğu mal ve hizmetlere olan talebi etkiler. Bu bağlamda itibar riski, bir işletmenin itibarının zedelenmesi sonucu zararlarla karşılaşma olasılığı olarak tanımlanabilir⁹.

Tüm ticarî işletmeler, faaliyetlerini kazanç elde etme amacıyla sürdürürler. Ticarî işletmeler, faaliyetleri neticesinde somut ve soyut kazançlar elde edebilirler. Somut kazançlar, hesaplanması ve ölçülmesi mümkün olan kazanımlardır. İtibar kazanmak gibi soyut kazanımların tespiti ise güçlük arz eder; bu tarz kazanımların tespiti uzun bir süre zarfında bankanın iş hacminde, müşteri çevresinde artış ve/veya azalmanın incelenmesi ile bulunabilir. Bankalar, faaliyetleri ile somut kazanç elde ettikleri gibi soyut kazançlar da elde edeceklerdir. Bu durum, bankaların bu sonucu isteyip istememelerinden bağımsız olarak gelişir. Bankaların kredi vermesi bu

---

⁵ AKSOY, Hüseyin Can: Sendikasyon Kredisi Alacaklarının Fer'i Teminatlarla Güvence Altına Alınması, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 31, 32; Barlas, s. 275; Şit, s. 161

⁶ Aksoy, s. 33; Barlas, s. 275

⁷ Aksoy, s. 36, 37; Şit, s. 163

⁸ ŞAKAR, A. Nurhan (ed.): Kurumsal İtibar ve Paradigmalar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 1

⁹ BALKAN, Bülent: İtibar Riski ve Etik, Denetim, Sayı 18, 2018, s. 26; "İtibar riski, bir işletmenin müşterilerinin, kamuoyunun ve paydaşlarının gözünde itibarını kaybetmesinden kaynaklanan zarar etme olasılığı olarak tanımlanabilir." (Altay, E., s. 19). 31.03.2016 tarihli Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun İtibar Riskinin Yönetimine İlişkin Rehber'de konuya dair şöyle bir açıklama getirilmiştir: "İtibar riski, toplumun (müşteriler, ortaklar, rakipler, basın, yayın, sosyal medya, düzenleyici ve denetleyici otoriteler vb.) banka hakkındaki olumsuz düşüncelerinden dolayı bankanın gelirlerinde veya sermayesinde kayıp ortaya çıkma ihtimalini ifade etmektedir. Bu risk, bankanın yeni ilişkiler veya hizmetler geliştirme ya da mevcut ilişkileri devam ettirme yeteneğini etkileyebilmekte ve neticede bankanın rekabetçi gücünü zayıflatılabilmekte olup, özü itibarıyla tüm banka faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu nedenle, bankanın müşteriler, kamu otoriteleri, yatırımcılar, diğer bankalar ve ilişkili üçüncü taraflarla olan ilişkilerinde çok dikkatli davranması gerekmektedir. Bankanın, müşteri ilişkilerinde etik olmayan ya da yanıltıcı işlemlerinin olması, kanun ve düzenlemelere aykırı hareket etmesi, sıklıkla davalara taraf olması ya da finansal performansının kötü olması gibi durumlar bankanın itibarını ciddi şekilde tehdit eden unsurlardan bazılarıdır." (https://www.bddk.org.tr/ContentBddk/dokuman/mevzuat_0094.pdf, erişim tarihi: 06.06.2021).

duruma örnektir; bir banka kredi vermek suretiyle sadece kredi geri ödemesi ve faiz olarak sadece somut bir kazanç değil aynı zamanda taahhütlerini zamanında ve uygun şekilde yerine getirmek suretiyle itibar kazanmak ve bu yolla müşteri çevresini genişletmek gibi soyut kazançlar da elde eder. Sendikasyon kredilerinde de durum böyledir; bir banka, sendikasyona katılarak bir kişiye kredi vererek diğer bankalar ve müşteriler nezdinde itibarını artırmayı amaçlar.

Bu şekilde kazanılan itibarın öğretide ölçülebileceği belirtilmektedir¹⁰. İtibarın ölçülmesinde ise üç temel yöntem vardır; bunlar, kurumsal sosyal beklentiye göre, kurumsal kişiliğe ve güvene dayalı ölçümdür¹¹. Kurumsal sosyal beklentiye dayalı ölçümde işletmenin çalışanları, işletme ile iş yapanlar, resmî kurum ve kuruluşlar ile toplumun genelinin işletmeye yönelik beklentileri doğrultusunda aynı alanda faaliyet gösteren diğer işletmeler ile mukayese edilerek sıralanması yolu ile tespit yapılır¹². Kurumsal kişiliğe dayalı ölçümde işletmenin çalışanları, işletme ile iş yapanlar, resmî kurum ve kuruluşlar ile toplumun genelinin işletmeyi nasıl gördüğü tespit edilir¹³. Sonucu yöntem ise güvene dayalı ölçümdür. Bu yöntemde işletmenin işlemlerinin önceden öngörülebilir olup olmaması incelenir. İşletmenin itibarı, güvenilirlik, dürüstlük ve yardımseverlik bağlamında ele alınır. Güvenilirlik ve dürüstlük ölçütleri işletmenin borçlarını ifa edip etmemesi, yardımseverlik ölçütü ise işletmenin işbirliği konusundaki tutumunu ele almaktadır¹⁴.

Bu hâliyle bir işletmenin itibarı artık bilimsel olarak ölçülebilmekte ve işletmenin işlem ve fiilleri ile artıp azalabilmekte ise işletmenin değeri hesaplanırken itibarın da göz önüne alınması gerekmektedir. İşletmenin değerinden kast olunan ise işletmenin malvarlığı değeridir. Bu malvarlığı değerleri soyut ve somut olmak üzere iki sınıfa ayrılır¹⁵. Bir ticarî işletmenin somut malvarlığı unsurları olarak duran malvarlığı¹⁶, işletme sermayesi,

---

¹⁰ Şakar, s. 16

¹¹ Şakar, s. 16

¹² Şakar, s. 16

¹³ Şakar, s. 21

¹⁴ Şakar, s. 23

¹⁵ POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, 18. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 42; UZUNOĞLU, Ebru/ÖKSÜZ, Burcu: Kurumsal İtibar Riski Yönetimi: Halkla İlişkilerin Rolü, Selçuk İletişim, Yıl 2008, Cilt 5, Sayı 3, s. 111

¹⁶ TTK'nın 73/2'nci maddesi uyarınca duran varlıklar içinde işletmeye devamlı surette tahsis edilmiş bulunan varlıklar yer alır. Duran malvarlığı, ticarî işletmeye sürekli olarak özgülenmiş olan taşınmazlar, bunların bütünüyle parçaları ve eklentileri ile aynı amaca tahsis edilmiş taşınırlardır (AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ ÖZDAMAR, Mehmet: Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 15. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s. 122).

hammadde ve üretilmiş mal stoğu¹⁷ örnek gösterilebilir. Soyut malvarlığı değeri ise o işletmenin itibarıdır. İtibar, bilançoda fiziksel bir varlık olarak sınıflandırılmadığı için maddi olmayan duran varlık olarak kabul edilir¹⁸. Yani, bir ticarî işletmenin değeri hesaplanırken sadece somut malvarlığı değerleri değil, itibar gibi soyut malvarlığı değerleri de dikkate alınmalıdır.

Soyut malvarlığı ticarî işletmenin defter değerinden farklı olarak piyasa değerini gösteren malvarlığı unsurlarıdır. Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 11/3'üncü maddesinde belirtilen işletme değeri¹⁹ içinde itibar da bulunmaktadır²⁰.

Bir ticarî işletme için bu denli önemli olan itibarın uğrayabileceği risk, işletmelerin maruz kaldığı riskler arasında ayrı bir sınıf oluşturur²¹. Bu risk türünün ölçülmesi zordur fakat işletmenin defter değeri²² ile piyasa değeri²³ arasındaki fark olarak açıklanabilir²⁴.

¹⁷ Bunlar ise döner malvarlığıdır. Döner malvarlığı ticarî işletmenin unsurları arasında belirtilmemiş olmasına rağmen öğreti ve yargı kararları ile kabul edilmektedir (Ayhan, Çağlar, Özdamar, Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, s. 123).

¹⁸ Çalış, s. 55

¹⁹ "İşletme değeri, işletmenin teker teker malvarlığı unsurlarının değerleri toplamını aşan değer olarak anlaşılmaktadır. Doktrinde yer alan bir başka tanıma göre, işletme değeri bir ticari işletmenin mevcut ve muhtemel müşteri çevresi ile ilişkileri ve bulunduğu piyasadaki pozisyonudur." (ÇELİKBOYA, Kerem: Ticari İşletmenin Devri, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 210). Buna göre, işletme değeri defter değerinden farklı olan firma değeri veya diğer bir adla piyasa değeridir.

²⁰ Bir işletmenin sahip olduğu soyut kaynaklar arasında itibar da vardır (Şakar, s. 2); "Peştemaliye (Peştemallık); ticarete ün kazanmış bir müessesenin başkasına devri halinde üne neden olan manevi değere veya müessesenin bulunduğu yörenin onur ve halinde üne neden olan manevi değere veya müessesenin bulunduğu yörenin onur ve önemine karşılık olmak üzere ödenen bedeldir. (Türk Hukuk Lügatı, Ankara 1944, sh 248). Tanımından da anlaşıldığı gibi, peştemaliye taşınmazın kiralanmasında değil, ticari bir işletmenin devri halinde; işletmeyi devir alanın, bu işletme hakkının maddi değeri yanında işletmenin ünü ve manevi değerleri için ödenmesi lazım gelen bedeldir. İşletmenin faaliyetini yerine getirdiği taşınmaz veya taşınmazın kiralanması ile ilgili değildir. Peştemaliye bu haliyle yasaya ve ahlaka aykırı bir edim olmayıp, hukuken konulan bir haktır." (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 03.06.1985 T., 1985/2315 E., 1985/5606 K., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²¹ Bankaların itibar riskinin önemi kanunkoyucu tarafından da bilinmekte olup 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 74'üncü maddesi ile bankaların itibarını zedeleyici fiiller cezai müeyyideye bağlanmıştır. Söz konusu hüküm şöyledir: "5187 sayılı Basın Kanununda belirtilen araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri vasıtasıyla; bir bankanın itibarını kırabilecek veya şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olunamaz ya da bu yolla asılsız haber yayılamaz."

²² "Defter değeri diğer adıyla muhasebe değeri, belirli bir tarihte işletmenin finansal durum tablosundaki tarihi değerle kayıtlı varlıkların muhasebe kayıtlarına göre tespit edilmiş değeridir." (ÇALIŞ, Nevzat: İtibar Riski ve Firma Değeri İlişkisi: BİST'te Ampirik Bir Uygulama, T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir, 2019, s. 69).

²³ Firma değeri, aynı zamanda piyasa değeri olarak da tanımlanabilir (Çalış, s. 66). Piyasa değeri, bir firmanın sahip olduğu varlık ve borçların tamamının pazardaki değeridir (Çalış, s. 67).

²⁴ Balkan, s. 29; GÜNDOĞDU, Aysel: Bankaların İtibar Riski ve Türk Bankacılık Sisteminde İtibar Riskine Dair Vakalar, Finans ve Bankacılık Çalışmaları Dergisi, Cilt 5 Sayı 2, 2016, s. 40

İtibar, sahibinin manevi bir değeridir²⁵. Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 48'inci maddesi uyarınca tüzel kişiliği haiz banka anonim şirketleri de itibar gibi kişisel varlıklara sahiptirler²⁶. “*Ticari itibar, tacirin ekonomik faaliyetlerini sürdürdüğü piyasa içerisinde kazandığı saygınlığı olarak tanımlanabilir.*”²⁷.

Bankalar için itibar riskini doğurabilecek birçok sebep vardır; bu sebepler bankanın kendisinden kaynaklanabileceği gibi üçüncü kişilerin fiil ve işlemlerinden de kaynaklanabilir. Genel olarak bir banka için itibar riskini bankanın faaliyetleri neticesindeki verimliliğinin başarılı gözükmemesi ve/veya bu faaliyetler neticesinde ortaya çıkan sonucun gerçekçi ve tutarlı olarak ortaya konulmaması, bankanın sunduğu hizmetlerin niteliğinde zayıflık²⁸, üçüncü kişilerin haksız rekabet olarak nitelendirilebilen fiilleri ve bankanın mali yükümlülüklerini vadesinde ifa edilememesidir²⁹.

²⁵ Çalış, s. 63

²⁶ “Bölge Adliye Mahkemesince dosya üzerinden yapılan istinaf incelemesinde; hukuk düzeni tüzel kişilere hukuk süjesi olarak tanıdığına ve onlara ad, şeref, onur ve itibar gibi kişisel varlıklar bahşettiğine göre (TMK m.48) tüzel kişilerin de manevi tazminat hakkı olduğu, davalı banka Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi'ne hatalı bildirimde bulunduğu, hatalı kaydın TBB Risk Merkezinde 50 gün süreyle kaldığı, hatalı borç bildirimini nedeniyle davacı şirketin manevi zarara uğradığı, davacı şirketin söz konusu olumsuz kaydın akabinde başka bir bankadan kredi kullanması manevi zarara uğramadığı anlamına gelmediği, ayrıca manevi zararın somut olarak ispatlanması gerekmediği, ilk derece mahkemesince, dava tarihinde yürürlükte bulunan TBK'nın 58. maddesi hükmü gereğince manevi tazminata karar verilmesi gerekirken davacı tarafın yanlış bildirim nedeniyle manevi zarara uğradığına ilişkin iddiasını ispatlayamadığı gerekçesiyle red kararı verilmesinin yerinde olmadığı ilk derece mahkemesinin red hükmünün kaldırılması gerektiği gerekçesiyle, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/(1)-b... maddesi gereğince kabulüne, ... Asliye Ticaret Mahkemesinin .../.../2016 tarih 2014-1336 E. 2016/674 K. sayılı hükmünün kaldırılmasına, davacının manevi tazminat talebinin kısmen kabulüne, takdiren ....000,00 TL manevi tazminatın 18/09/2014 tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin manevi tazminat isteminin reddine, davacının yanlıtıcı beyanın gazetede ilanına ilişkin talebinin reddine karar verilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili ve davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir. İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nın 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyumsuzluk bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nın 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.” (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 21.01.2019 T., 2017/3355 E., 2019/536 K., <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, erişim tarihi: 15.11.2022); “Ticaret şirketleri de ticari onur ve saygınlığa sahiptir ve bunu ihlal eden saldırlardan korunmaları gerekir. Ticaret şirketlerinin onur ve saygınlığından bahsedildiğinde ekonomik yaşantısında etkili olan iş hayatındaki dürüstlük, kredi itibarı ve piyasada yaratmış olduğu güven gibi hususlar akla gelmektedir. Kredi itibarı, kişinin kendisine borç verebilecek kişileri bulabilme yetisidir. Kredi toplumun bir kişinin dürüstlüğüne ve ödeme gücüne yönelik olarak duyduğu güvendir. Öğretide kişinin sadece ödeme gücünün değil, ödeme niyetinin de dikkate alınması gerekmektedir. Kredi itibarı bu bakımdan kişinin ekonomik faaliyetlerini serbestçe yerine getirebilmesi açısından önemli bir faktördür ve kişilik hakkı kapsamında korunması gerekir.” (Demirel, Duygu: Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 7, Ocak 2013, s. 44).

²⁷ Demirel, s. 44; NARTER, Sami: Uygulamada Manevi Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s.939

²⁸ Akgüç, s. 12

²⁹ Balkan, s. 26

İtibar riski gerçekleşirse ortaya çıkacak olan sonuçlardan bazıları şöyle olacaktır:

- Gelecekte beklenen nakit akışındaki düşüş,
- Kısa vadeli kaynakların dağılmasına neden olarak fonların sınırlandırılması,
- Azalan itibar sermayesi,
- Mevcut ve muhtemel gelecekteki müşterilerin kaybı,
- Güveni ve rekabetçiliğin kaybı
- Mevcut veya muhtemel iş ilişkilerinde azalma³⁰.

Görüldüğü üzere, itibar riskinin vukuu hâlinde işletme ya bir zarara uğramakta ya da bir zarar tehlikesi ile karşılaşmaktadır.

Bir kredi sendikasyonunda itibar riski iki şekilde doğabilir:

Öncelikle, kredi sözleşmesinin kredi veren tarafı olan kredi sendikasyonu kredi borcundan müteselsilen sorumlu ise bir kredi verenin temerrüdü ortaklığın ve bu sebeple diğer ortakların da ticarî itibarına zarar verebilir.

Bir diğer durum ise kredi sözleşmesi ile kredi verenlerin kısmî sorumluluklarının kabul edilmesi hâlinde doğabilir. Kısmî sorumluluğun kredi sözleşmesinin sübjektif esaslı şartı olması sebebiyle bunun kredi verenlerin bir diğerinin kredi taahhüdünü ifa bakımından Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 527/2'de belirtilen iş sahibinin açık ve hukuka uygun bir ödeme yasaklamasına rağmen vekâletsiz iş görmede bulunmuştur savı ileri sürülebilir. Somut durumda, kendi kredi taahhüdü bir başka kredi veren tarafından ifa edilen bir kredi verenin muhtemel bir soyut kazancı engellenmiş hatta mevcudu azalmıştır; yani iş sahibi kredi veren, bir diğer kredi verenin ifası sebebiyle güven kurumu olan bir banka olarak üçüncü kişiler tarafından ödeme gücünden şüphe duyulmasına yol açılması ve bu sebeple itibar kaybına uğramış olması olasıdır³¹.

A.Müteselsil Borçlulukta Kredi Verenlerin Temerrüdü Sebebiyle Zarara Uğrama

Sendikasyon kredisi sözleşmesinde kredi verenlerin kredi verme

³⁰ Çalış, s. 64

³¹ Unutulmamalıdır ki böyle bir fiil haksız rekabet hali sayıldığı derecede TBK'nın 639'uncu maddesinin 7'nci bendi haklı sebeple fesih nedeni de sayılacaktır. Ancak bu hak mahkemeye başvuru ile kullanılabilirdi için diğer ortaklara da karşı dava ikamesi ortaklıktan çıkarma hakkı gündeme gelebilir. Eğer ortaklık sözleşmesinde TBK'nın 633'üncü maddesi hükmünde belirtilmiş olan ortaklığın diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin bir hüküm varsa onlar da bu taleplerini dermeyer edebilirler. Eğer böyle bir hüküm yoksa TTK'nın 245 ve 255'inci maddelerinde düzenlenmiş olan kolektif şirketin feshine ve kolektif şirketten çıkarmaya dair hükümler kıyasen uygulanabilmelidir (BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022, s. 39; AYAR, Ahmet: Adi Ortaklıkta İç ve Dış İlişkiler, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019, s. 189; AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021, s. 50

borçlarından sorumlulukları ya müteselsilendir ya da kısmîdir. Eğer kredi verenler müteselsilen sorumlu iseler, bir kredi verenin kredi verme borcunu iç ilişkide kendine düşenden daha az veya hiç ifa etmemesi hâlinde diğer kredi verenler, kendilerine düşen paydan fazla ifada bulunurlarsa ödediği fazla miktarı diğer kredi verenlerden bunu isteme hakkı vardır. Kısmî borçlulukta ise kredi verenler sadece taahhüt ettikleri kredi tutarından sorumlu olacaklarından onlar böyle bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Kredi verenlerin müteselsilen sorumlu oldukları durumda TBK'nin 167'nci maddesi uyarınca rücu hakkını kullansa dahi somut olarak kazancında bir azalma olmasa dahi soyut kazancında bir azalma, yani itibar kaybı yaşayabilir.

Böyle bir durumda bir kredi verenin temerrüdü sendikasyon sendikasyonun diğer ortakları bakımından bir itibar kaybına yol açabilir. Bir kredi veren, itibarında böyle bir kaybı ölçebildiği ölçüde zararının tazminini talep edebilmelidir. Anılan talep, TBK'nin 628/2'nci maddesindeki özen borcuna aykırılığın giderilmesi. Kredi verenlerden bir tanesinin bu borcuna aykırılığı diğerlerinin itibar riskinin gerçekleşmesi sebebiyle zarara uğramasına yol açarsa bu zararın TBK'nin 628/2'nci maddesi uyarınca tazmini gerekecektir. Söz konusu zarar, olumlu zarar olup, sadece malvarlığındaki azalmanın değil kazanç kaybını da içerir³². Kazanç kaybı, maddi zararı oluşturur³³. Bunun yanında itibarın zedelenmesi sebebiyle manevi zarar da gündeme gelebilir³⁴.

Ancak, diğer kredi veren bankalar, itibarlarındaki azalmayı ancak uzun vadede tespit edebileceklerdir. Bu durumda da tazminat taleplerinde TBK'nin 147'nci maddesindeki beş yıllık zamanaşımı dikkate alınmalıdır.

B.Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş görme Sebebiyle Zarara Uğrama

Kısmî sorumluluk hâlinde öğretilde baskın görüş, iş sahibinin açık veya örtülü yasaklamasına rağmen yapılan iş görme gerçek olmayan vekâletsiz iş

³² ÖZ, M. Turgut (ed.): Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 1001).

³³ Zarar, bir kavram olarak TBK'nda tanımlanmış ve bu iş öğreti ve yargı kararlarına bırakılmıştır. Ancak zararın sözlük anlamı, "bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, ziyan"dır (ERLÜLE, Fulya: Türk Borçlar Kanunu'na göre Bedensel bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat, 3. Baskı, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s.15). Zarar, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde değerlendirilir; dar anlamda zarar, sadece zarar görenin maddi malvarlığındaki zararını, geniş anlamda zarar ise dar anlamda zararın yanı sıra zarar görenin şahıs varlığında meydana gelen manevi zararı da içerir (Erlüle, s. 15, 16; Narter, s. 3).

³⁴ Gerçek kişiler gibi tüzel kişilerin de TMK'nın 48'inci maddesi uyarınca kişilik hakları bulunmaktadır. Tüzel kişinin kişilik hakkı, onur, şeref ve haysiyet gibi değerlerden oluşur (Narter, s. 938). Özellikle, "şeref ve haysiyet bir kimsenin objektif olarak toplum tarafından bir değer yargısından geçirilmesi sonucu elde ettiği tüm manevi değerler toplamından ibarettir" (Narter, s. 938). Sözleşmeye aykırılık sebebiyle manevi zarar talebi, TBK'nin 628/2'nci maddesi uyarınca özen borcuna aykırılık sebebiyle TBK'nin 114/2'nci maddesinin atfı ile TBK'nin 58'inci maddesinin uygulanması ile çözüme kavuşturulur.

görme olduğu yönündedir³⁵; zira yasaklamanın varlığı iş sahibinin menfaati olmadığını gösterir³⁶. Bakılması gereken iş görmeden doğan menfaatin hangi tarafın malvarlığında hasıl olduğudur. Menfaat, iş görenin malvarlığında meydana gelmişse, gerçek olmayan vekâletsiz iş görmenin varlığı kabul edilmelidir³⁷. Ancak işin iş görenin menfaatine görülmesi ile menfaatin onun malvarlığında ortaya çıkması aynı anlama gelmemektedir; görülen iş, iş görenin menfaatine olup menfaat doğrudan iş sahibinin malvarlığında da ortaya çıkmış olabilir³⁸.

Bir para borcunun ifasında, ifade bulunan iş görenin malvarlığında oluşabilecek bir menfaatten bahsetmek farazi olarak dahi pek mümkün görünmemektedir. Bu durumda menfaat iş sahibinin malvarlığında pasifin artışının engellenmesi şeklinde ortaya çıkar. Bu hâlde de iş sahibinin iş görene TBK'nin 526 ve devamı hükümleri uyarınca bir talebi gündeme gelmez. Fakat anılan iş görmenin iş sahibi açısından itibar riski doğurucu bir fiil olması muhtemeldir.

Zira gerçek olmayan vekâletsiz iş görme, haksız fiil sayılırsa itibar riskinin doğumu bir manevi zarar gündeme getirebilir³⁹. Ayrıca, itibar kaybı kazanç yoksunluğuna yol açmış ise bu da maddi bir zarar kalemidir⁴⁰. İtibara yönelik

³⁵ BAŞ SÜZEL, Ece: Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görme, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 35; "Üçüncü kişi, borçlunun muhalefet ve iradesine rağmen ifade bulunmuşsa, Türk Borçlar Kanununun 530. maddesine göre, gerçek olmayan vekâletsiz iş görme hükümleri çerçevesinde borçlu hakkında zenginleştiği ölçüde sebepsiz zenginleşme söz konusu olur." (EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 1047).

³⁶ Süzel, s. 8, 35, 36

³⁷ Süzel, s. 35; "Görülen işin başkasına ait olması gerektiği de açıktır. Ancak bazı durumlarda görülen işte vekâletsiz iş görenin de menfaati olabilir. Bu durumda ortak yarar söz konusu olur ki; ortak yararın bulunduğu durumlarda iş göreninin menfaati iş sahibinin menfaatine göre daha üstün değilse işin başkasına aidiyeti unsuru var sayılır." (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu T. 23.09.2020, E. 2017/1257, K. 2020/661, <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> erişim tarihi 23.03.2021). "Bir kimsenin kendisine ait olmadığını bildiği veya bilebilecek durumda olduğu bir malı kendisinin malı imiş gibi kiraya vermesi ve kiracılardan kira paralarını toplaması faaliyeti, bir iş görmedir ve mal kiraya verene ait olmadığı cihetle görülen iş, başkasının işidir. Malı kiraya verip kira paralarını alan kimse, mal sahibinin menfaatine değil, fakat kendi menfaatine hareket ettiğinden dolayı, ortada başkasının işini gören kimsenin iş sahibinin yerine kendi menfaatine hareket etmiş olması durumu vardır ki böyle bir durumda işi görülen kimse (yani mal sahibi), işi görenden (yani kiraları toplayandan) Borçlar Kanununun 414. maddesi hükmüne, kira paralarının (yani işin görülmesinden iş görenin elde ettiği menfaatlerin) kendisine verilmesini isteyebilir. Borçlar Kanununun bu maddesinin matlabı (İş yapan kimsenin kendi menfaati için yapıldığı halde) ve metni ise (Kendi menfaati için yapılmamış olsa bile iş sahibi, yapılan işten hasıl olan faideleri temellük etmek hakkını haizdir. Temellük ettiği faidelere göre, işi yapan kimsenin masrafını tazmin ve yapmış olduğu taahhütlerden onu tahlis eder) şeklindedir." (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu 04.06.1958 T., 1958/15 E., 1958/6 K., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

³⁸ Süzel, s. 31

³⁹ Süzel, s. 76, d. 299; ANTALYA, Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 2, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, s. 60; KAPANCI, Kadir Berk/BAŞOĞLU, Başak: İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu Cilt 6, 7, 8, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 3950

⁴⁰ Kapanıcı, Başoğlu, s. 3950; ; KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Medeni Hukuk, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019,

bu tür zararlar, müşterilerdeki azalmalar, iptal edilen sözleşmelerin getireceği kazanç, zararın miktarının tayininde göz önüne alınır⁴¹.

Anılan durumlar, ilgili kredi verenin iktisadi faaliyetlerine ilişkin etkinlik gösterdiği piyasada üçüncü kişiler nezdinde oluşmuş olan değer yargılarını sarsan ve zarar verici bir fiil bir olarak nitelenip tazminatı gündeme getirebilir⁴².

Sonuç

Bir adi ortaklık olan kredi sendikasyonlarında kredi verenlerin müşterek amaçları olan kredi vermek doğrultusunda üçüncü kişilerle yaptıkları kredi sözleşmelerinden doğan borçlarının yanı sıra birbirlerine karşı da borçları bulunmaktadır. Bu borçlardan bir tanesi TBK'nin 628/1'inci maddesinde düzenlenmiş olan özen borcudur. Bu borcun içeriği her somut olaya göre farklılık gösterir ve kimi zaman yapma ve kimi zaman ise yapmama borcu şeklinde ortaya çıkar. Kredi sendikasyonlarında kredi verenler kredi borcunun tamamından müteselsilen sorumlu olabilecekleri gibi, onlar kredi sözleşmesi ile kısmî sorumlu kılınmış da olabilirler. Eğer kredi verenler müteselsilen sorumlu iseler bir kredi verenin temerrüdü, diğer kredi verenlerin ticarî itibarına da zarar verebilir. Böyle bir hâlde mütemerrit kredi verene diğer kredi verenler maddi ve manevî zararlarının tazmini talebini yöneltilebilmelidirler. Bir diğer olasılık ise kredi verenlerin kısmî borçlu olmaları durumunda bir kredi verenlerden bir tanesinin diğerinin borcunu ifadır. Kredi sözleşmesinde kısmî borçluluğun öngörülmesi bir borçlunun diğer bir borçlu yerine ödemesinin yasaklanması olarak yorumlanırsa bu durumda gerçek olmayan vekâletsiz iş görme gündeme gelebilir. Gerçek olmayan vekâletsiz iş görme haksız fiil olarak kabul edilirse bu durumda iş sahibi kredi veren bankanın itibar kaybetmesi ve bu sebeple maddi ve manevî zarara uğraması söz konusu olabilir.

Kaynakça

---

s. 391, 394

⁴¹ Kılıçoğlu, Medeni Hukuk, s. 414

⁴² Ticarî itibarı bir haksız rekabet hâli ile zarara uğrayan tacir, müşterilerinin kaybı, iktisadi menfaatlerinin sarsılması ve faaliyet gösterdiği piyasada kendisine duyulan güvenin azalması gibi sonuçlar neticesinde zarar veya zarar görme tehlikesi ile karşılaşmaktadır (Demirel, s. 54, 55). "Bir tacirin, ... ödeme yeteneğinin kuşkulu olduğu havasının yaratılması, haklı bir çıkarın korunması amacı ile yapılırsa da hukuka aykırılık teşkil etmektedir." (Demirel, s. 63). "... tacirin ödeme yeteneği hakkında şüphe uyandırılması hallerinde ... manevî tazminat talep edilebilmesi mümkün kılınmıştır ... tacirin iş yaptığı piyasa çevresinde uyandırdığı güvenin sarsılması ... manevî tazminat talebi için yeterli görülmüştür. Acı, elem ya da ıstırap duyması bu nedenle bu taleplerde aranmamaktadır." (Demirel, s. 67). Maddi zarar, malvarlığındaki aktifte azalma veya pasifte artma şeklinde olabileceği gibi, kazanç kaybı yani aktifte artışın veya pasifte düşüşün engellenmesi şeklinde de olabilir (Çakırca, Seda İrem: Türk Sorumluluk Hukukunda Yansımaya Zararı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 26, 27).

- [1] AKGÜÇ, Öztin: Ticaret Bankalarının Yönetimi, Arayış Basım Yayıncılık, İstanbul, 2011
- [2] AKSOY, Hüseyin Can: Sendikasyon Kredisi Alacaklarının Fer'i Teminatlarla Güvence Altına Alınması, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019
- [3] AKYOL, Şener: Sözleşmenin Yorumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010
- [4] ALTAY, Erdinç: Bankacılıkta Risk, 3. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2021
- [5] ANTALYA, Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 2, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara
- [6] AYAR, Ahmet: Adi Ortaklıkta İç ve Dış İlişkiler, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019
- [7] AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021
- [8] AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 15. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022
- [9] BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022
- [10] BALKAN, Bülent: İtibar Riski ve Etik, Denetişim, Sayı 18, 2018
- [11] BARLAS, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016
- [12] BAŞ SÜZEL, Ece: Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görme, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015
- [13] ÇAKIRCA, Seda İrem: Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Zararı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012

[14] ÇALIŞ, Nevzat: İtibar Riski ve Firma Değeri İlişkisi: BİST’te Ampirik Bir Uygulama, T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir, 2019

[15] ÇAMOĞLU, Ersin/POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019,

[16] ÇELİKBOYA, Kerem: Ticari İşletmenin Devri, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017

[17] DEMİREL, Duygu: Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 7, Ocak 2013

[18] EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019

[19] ERLÜLE, Fulya: Türk Borçlar Kanunu’na göre Bedensel bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat, 3. Baskı, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021

[20] GÜNDOĞDU, Aysel: Bankaların İtibar Riski ve Türk Bankacılık Sisteminde İtibar Riskine Dair Vakalar, Finans ve Bankacılık Çalışmaları Dergisi, Cilt 5 Sayı 2, 2016

[21] KAPANCI, Kadir Berk/BAŞOĞLU, Başak: İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu Cilt 6, 7, 8, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019

[22] KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Medeni Hukuk, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019

[23] NARTER, Sami: Uygulamada Manevi Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara

[24] ÖZ, M. Turgut (ed.): Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023

[25] POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, 18. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019

[26] SARIKAYA, Murat: Sözleşmenin Yorumu, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019

[27] ŞAKAR, A. Nurhan (ed.): Kurumsal İtibar ve Paradigmalar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011

[28] ŞİT, Başak: Kredi Düzeni Açısından Sendikasyon Kredileri, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 27, Sayı: 2, 2011

[29] UZUNOĞLU, Ebru/ÖKSÜZ, Burcu: Kurumsal İtibar Riski Yönetimi: Halkla İlişkilerin Rolü, Selçuk İletişim, Yıl 2008, Cilt 5, Sayı 3